ONS BROODKOREN

Nu het er, wat den toevoer van graan uit het buitenland betreft, steeds moeilijker gaat uitzien, nu komt het er meer dan ooit recht op aan, door verbouwing van graan in ons land zelf voor ons eigen onderhoud te zorgen. Er wordt op aangedrongen en er zijn bepalingen door de regeering gemaakt, welke het in die richting moeten sturen, en wij hopen van harte, dat dit alles tot gunstige resultaten leiden moge. Maar er is zóó veel noodig, om het tekort van wat het buitenland ons niet stuurt aan te vullen! Ja, dat tekort, dat daardoor ontstaan zal! Het is weer zoo'n vraagstuk, waaraan men in het gewone doen niet gewend was te denken, maar dat door den oorlog zich met al zijn ernst aan ons opdringt. Mijn Hemel, wat leefden we dan toch vóór den oorlog lekkertjes van het hooge boompje af; hoe onbekommerd zaten we dan toch rond de vleeschpotten van Egypte, — of van Holland, beter gezegd; wat waren we zorgeloos, wat waren we veilig. Natuurlijk, natuurlijk, alles ging gesmeerd, liep op rolletjes, op beste, secure, gesmeerde rolletjes, en het zag er, eerlijk gezegd, naar uit of dat wel altijd zoo blijven zou, zoo pleizierig, zoo gemakkelijk zoo van-zelf-sprekend was dat allemaal.... Tot de oorlog, de onverwachte, booze — (men verwacht wel eens wat al te veel uitsluitend het goede; immers dat is veel gemakkelijker, want men behoeft dan tegen niets of niemand voorzorgen te nemen,) — tot de oorlog alles onderste boven smeet; het mocht er zoo stevig hebben uitgezien als het wilde, maar het lag ineens voor de wereld. Wie dacht er ooit aan, dat wij, wanneer er door welke omstandigheden dan ook, geen graan meer uit 't buitenland komen zou, wij zonder, althans bijna zonder zouden zitten. Want wij in Holland eten in nog geen twee en een halve maand onzen heelen graanoogst op. Al die overige 10 maanden moeten anderen ons helpen.

Wat men in ons land gemiddeld per hoofd en per jaar aan brood eet volgens officieele berekening: een brood van 99 x 43 x 49 c.M. Op onze statistiek ziet men een dergelijk „brood" ter vergelijking geplaatst naast een man van 1 meter 65.

De Zaaier. Reproductie naar een Litho van Millet.

Wij hebben voor ons brood jaarlijks 800.000 ton (= 800.000.000 Kilo) tarwe noodig, en de allerbeste oogst kan ons tot nog toe niet meer dan 150.000 ton (150.000.000 Kilo) verschaffen; trekt men daar het zaaikoren af (en dat moet wel wis en zeker, want anders zouden we een volgend jaar heelemaal zonder tarwe zitten) — dan is de rest zoowat voor 'n zesde jaar = 2 maanden, voldoende.

Er wordt dan ook in werkelijkheid zeer weinig tarwe in ons land verbouwd. Als men alleen maar bedenkt, dat van de uitgestrektheden grond n. l. 424.000 Hectaren, in ons land voor graanbouw gebruikt, er slechts 25.000 Hectaren, dat is dus nog geen achtste deel, voor tarwe benut worden.

Het hoofdproduct wat graansoorten betreft, is bij ons de rogge; daarmee is 199.000. H.A. bezet, dan volgt de haver met 138.000 H.A. Tarwe is er dus, vergelijkenderwijze, maar een schijntje.

De haver en de rogge zijn ten onzent, zooals bekend, veevoeder. Thans is het echter verboden, rogge aan het vee te voeden, daar de menschen het beetje, dat er is, heel best zelf gebruiken kunnen, maar vroeger ging de inlandsche rogge allemaal aan de beesten, terwijl de rogge, waarvan het brood voor menschelijk voedsel werd gebakken, uit het buitenland kwam; die was goedkooper.

Het witte brood, dat wij in de westelijker streken en in de steden gewoon zijn te eten, is in normalen tijd uit zuivere tarwebloem gemaakt; terwijl het bruine brood eveneens uit tarwe gemaakt wordt, dit echter uit tarwemeel met de zemelen erin. Er bestaan over weinig dingen zoovele misverstanden als juist wel over de hoofdbestanddeelen van het brood, onze dagelijksche hoofdvoeding in normalen tijd; in sommige streken noemt men het bruine brood tarwebrood, alsof het witte dat niét was; het witte wordt dan wel weitebrood genoemd, als ware het uit boekweit gemaakt, enz. enz.

Oprecht gesproken kunnen wij ons voorstellen, dat tegenwoordig de samenstelling van het brood ook den gladsten vogel op dat gebied onnapluisbaar lijkt. Er zit tegenwoordig vooral veel maïs en aardappelmeel in. Het aardappelmeel moet men als voedingsmiddel niet zoo geringschatten als men wel te doen pleegt; het is zuiver zetmeel. Het in Nederland gemaakte aardappelmeel is een wereldproduct; in gewone omstandigheden gaat het naar het buitenland in enorme hoeveelheden.

Men heeft berekend dat de Nederlander gemiddeld 136 Liter tarwe per jaar gebruikt, d. i. ± 200 pond brood; daarnaar ongeveer zou de oorspronkelijke broodrantsoeneering berekend zijn. — Wat nu in het algemeen de berichten aangaat omtrent de ophanden schaarschte, — men zal nog tot dan en dan toe brood hebben, weten sommigen met volkomen zekerheid zelfs te zeggen — zoo moet men, dunkt ons, zeer voorzichtig zijn bij het aanvaarden daarvan. In de eerste plaats weet niemand, hoe de thans ontstane verwikkelingen omtrent den invoer van amerikaansch broodkoren nog afloopen zullen; in de tweede plaats heeft men ook nog geen zekerheid omtrent den nieuwen graanoogst hier te lande, en kan men die ook niet hebben vóór Maart; het laat zich bovendien verstaan, dat de officieele mededeelingen of voorspellingen daaromtrent uitblijven; immers neem eens aan, dat men reeds over cijfers en zekerheden beschikte, wat dan nog is moeilijker dan deze op doeltreffende wijze openbaar te maken; immers worden de vooruitzichten gunstig voorgesteld, hoe gauw werkt men dan de roekeloosheid in de hand, en bij ongunstige voorstelling der feiten verwekt men 'n paniek. — Afgezien echter van officieele of niet officieele mededeelingen omtrent den toestand, kan men met zekerheid zeggen, dat de verbouw van voldoende graan hier te lande met spoed en fermheid ter hand dient te worden genomen. Plicht van elken landbouwer is thans, zooveel mogelijk graan te verbouwen, en tevens is het ook in zijn belang, en waar plicht en belang samen gaan, kan het wel niet anders, zou men zoo zeggen, of de zaak moet wel goed marcheeren. Ook in het belang van den landbouwer, zeggen we, want de regeering heeft voor het graan van dezen oogst en dien van het volgend jaar prijzen beloofd, welke den graanbouw voor den akkerman tot een voordeel boven den verbouw van vele andere gewassen zullen maken. Vele boeren zullen dan ook hun grasland z.g. „scheuren," d.i. omploegen, om er koren te zaaien. — Deze garantie, aan de boeren thans van regeeringswege gegeven, — de garantie dat zij een goeden prijs voor graan krijgen, — is de beste weg om tot een graanbouw van zoo groot mogelijken omvang te komen. Ook in Engeland wordt zoo gedaan; er is, behalve deze methode ook nog een andere n.l. aan de provinciën de verplichting opleggen, dat in elk een bepaald aantal Hectaren met graan wordt bebouwd. Onlangs werd van bevoegde zijde op het voordeel van de laatstgenoemde methode, naast de andere gewezen. Daarbij kan men n. l. rekening houden met de benoodigde hoeveelheid, en heeft de regeering, menschelijker wijze gesproken, de productie vrijwel in de hand. Wij hopen intusschen dat 't van regeeringswege gedane om den verbouw van broodkoren te verhoogen, goede resultaten moge hebben. Want aan tarwe, d. i. aan brood mag er geen gebrek komen.

Kyf-Kyf.

